

וישבם אברהם

ובכך ויתכחש את חמורו, הוא החמור שרכב עליו
משה בכאו למסטרים שניי ווקח משח את אשמו
ואות בינו (ג) וגנו, הוא החמור שעתיד בן דוד
לרכוב עליו שנאי(ג) נילוי פאר בת צוון חרוי בת
ירושלים הנח מילך יבא לך צדוק ונושא הוא עני
ורוכב על חסור ועל עיר בן אהנות. פ"ג הל' גז

וְלֹא תַּעֲשֶׂה אֶת־בְּנֵי־קָרְבָּן עַל־
הַמִּלְחָמָה וְלֹא תַּעֲשֶׂה אֶת־בְּנֵי־קָרְבָּן עַל־
גָּדָר וְלֹא תַּעֲשֶׂה אֶת־בְּנֵי־קָרְבָּן עַל־
בְּנֵי־קָרְבָּן.

וְמֵה שָׁאַלְתָּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְיָקֹחַ מְשָׁה אֶת אֲשֻׁרָׁו וְאֶת בְּנֵי
וְיָדְכֶם עַל הַמְּחֹמָר בְּהַ תְּדִיעָתָךְ וְעַזְבָּנָה וְכֵן

לא היה לו גמל שישא את אשתו ואת בנו, כמו
שתייה ליעקב דכתיב (כראשית ל' יא) ויקח את
בנו ואות נשיו וישא אותם על הנמלים. אמרו
בפרק רבי אליעזר (ט' יא) ואמרו שם וריכיבם
על החמור והוא החמור שרבב עליו אברהם אבינו
דכתיב ויחברש את חמורו והוא החמור שעמיד
על גמל הימני דכתיב עני ורוכב על

לרכוב עליו מלך המשיח דכתיב עני ורוכב על החמור והוא גוזמר שנברא בין השמשות בששת ימי בראשית ע"כ. ויש להפotta מזא"ד בוה, מיש תגמור זת משאל חטורים וכי זה גורן יהור השוב, שאון ספק שבתמת היותה ובוגמת אחת כמו אחרות, עוד למה נברא בששת ימי בראשית ולא ליקח שאר חמור. אבל ר' ר' הפלינו מזא"ד בחכמתם של גלויות מצפוני החמור, ולמה באלו שלשות דוקא שהם אברהם משה ומשלי בתיו שרכבו על חמור. דעת כי כל רכיבה הוא מורה על שטרכוב נבדל מן אשר רוכב עליו ומתעלת עליו כי מאחר שהוא רוכב עליו מתנסה עליו ואין מזורע עם אשר אברהם ואת משה, לא להתנסאות שתואם למלאים שהם מתנסאים בגבורותם או בעשרות. אבל התנסאות זה התנסאות מעלה קדושת ומعلיה נבדلت שהוא קרובים אל מעלה אלחית, נתן להם הקדוש ברוך הוא להיות רוכבים על החמור, שזה מורה שהוא רוכב על החמורית, מתנסה עליו ורוכב عليه לפי שהוא נבדל מן החמור. אמן אם היה רוכב על חמור טעם, אין אז דבר כי הקדוש ברוך הוא היה רוצה לתגביהם על כל עולם הגשמי. ומפני אהמת מזגא שתו שallow שלישתו מתנסאים על העולם. שהרי ודרש ר' ר' (עי' ב"ר ט' מ"ז) כן אצל אברהם ויוצא אותו החוצה שהוציאו אותו חוץ מהללו של עולם. וכן ודרשו בשיד' ב"ס' בא (עיין ר' שי' וארא) על משה נתה י"ז על השמים מלמר שחביבה את משה למעלה ממשמים למן מות שallow שנותם היו מושלים על עולם הגשמי והיו נבדלים ממנה, וזה היה עצם מעתה. וכך היה רוכבים על החמור שנברא בין השמשות, כי מאחר שהוא רוכבים על החמור שנברא בין השמשות, וביראת בין השמשות היא על הטבע. וזה כי תנברא בששת ימי בראשית לטם שהם ימי וחול הנברא בהם הוא טבע לאכורי. אבל בין בין השמשות מפני שבין השמשות קצת חול וקצת קודש, בראו בו דברים שהם אינם טבע לגמרי. **א"ג בע"ה ז פון**

(יד) מות זאת, פדין פטר המתו, שהוזע במתה טמאה ולא תחול עליה קדושת הנגף, ועריפת פטר המתו אם לא חסודה. בחזוק י' הוציאנו ה' ממצרים, בחזוק ים של מצרים הוציאנו ה' באמרו י' החזוק מצרים על העם' (לעיל יב לג), באוטן שליא יכולנו לשאת נכסינו בעגלות כמנגה מצרים⁵⁰, והוציארנו לשאת כחמורים, ונעשה בהם נס שהטאפיקו לו ככמו רגע, וחלה עליהם איזו קורואה וואיה לפידון.

१०८

(י) פטור חמר, ולא פטור שאר בהמה טמאה, ונגורות הכתוב היא, לפי שנמשלו בכחוי מצדדים לחמורים⁶⁹. ועוד שטייעו את ישראל כייציאת מצרים, שאין לך אחד מישראל שלא נטול עמו הרובה חמורים טעונים מכפם ומזהבם של מצרים⁷⁰. חפדה בשת', נזון, שהוא לכהן ופטור חמוץ מהתר בהנאה⁷¹, והשה חולין ביד כהן.

המצרים נמשלו בתמורה, שנאמר אשרبشر חמורים בשפטם (^ט) וישראל נקרא שת, שנאמר שה פורה ישראל (^ס) ותרגתי את בכוורתם של מצרים, והקדשתי בכוורתן של ישראל, שנאמר כי לי כל בכור בבני ישראל וגאון.

וילא אמר יהונה אל-ימלְהָ נִטְהָ אֶת-יְדֵךְ עַל-הַשְׁמִים וַיַּעֲרֹב בְּכָלְךָ כִּי
ארץ מִצְרָיִם עַל-הָאָדָם וְעַל-הַבָּנָה וְעַל כָּל-עַשְׂבֵי הַשָּׂרָה בָּאָרֶץ
מִצְרָיִם; וְלֹא מִשְׁהָ אֶת-מִשְׁחָה עַל-הַשְׁמִים וְהַזָּה בָּנוּ קְלָת וּבְרָד כִּי
בְּפָקְדָלָן אֲשֶׁר אָרְקָה וּבְפָקְדָר יְהוָה בְּגָדָר עַל-אָרֶץ מִצְרָיִם: וַיַּעֲרֹב בְּרָד כִּי
וְלֹא שָׁפַחַת בְּתוֹךְ הַבָּרָד בְּגָדָר קָאוֹר אֲשֶׁר לְאַתָּה בְּמָחוֹר בְּכָלְךָ
אָרֶץ מִצְרָיִם פָּאוֹר קִרְתָּה לְבָיו: וְלֹא הַבָּרָד בְּכָל-אָרֶץ מִצְרָיִם אָתָה
כְּלָאָשֶׁר כִּשְׁלָה פְּאַתְּמָה וְעַד-יְמָמָה אֶת-כָּל-עַשְׂבֵי הַשָּׂדָה הַקָּה הַבָּרָד
אֲתָא-יְבָלָעַן הַשָּׂהָה שָׁבָר: רַק בָּאָרֶץ יוֹשֵׁן אֲשֶׁר שָׁלַשׁ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְאָיו
הַתָּהָה בְּרָד: וְשָׁלָחָה פָּרָעוֹה וְיָקָרָא לְמִשְׁהָ וְלְאַהֲרֹן וְלְאַמְרָר אֶל-הַלְּבָבָם
חַטָּאת-עַרְבָּם וְיוֹהָה הַזְּלָקָה מִבְּנֵי וְעַזְבֵּן הַרְשָׁעָם: הַעֲלֵירָה לִי-תְּהָלָה
רַלְבָּךְ מִתְּהִיתָּה כָּלָחָם בְּגָדוֹר וְאַשְׁלִיחָה אֶת-כָּבֵס וְלֹא תִּסְפֹּן לְעַזְבָּר:
וְלֹא אמר אַלְיוֹן מִשְׁהָ כִּא-תְּאַתָּה-עָזָר אֶפְרַת אֶת-עַצְפִּי אֶל-יְהוָה הַקָּלוֹת כִּי
חַדְלָלָן וְהַבָּרָד לְאָיו-הַיְלָוד לְמַעַן פָּלָעָה כִּי לִיהְוָה הָאָרֶץ: וְאַפָּה לְ
אַעֲבָרָן גּוֹעָזִים בְּעַרְסָם פְּרִיאָן מִפְנֵי הַוָּהָאָלִילָם: וְהַפְּשָׁתָה וְהַמְּשֻׁעָרָה לְ
גִּנְבְּתָה כִּי הַשְׁעַנְדָּל אֲבִיב וְהַשְׁפָּחוֹת בְּבָעֵל: וְתוֹחַתָּה וְהַכְּפָתָת לְאָנוּ גַּסְבָּה
כִּי אֲפָלִים קְבָּה: וּמְזָא מִשְׁהָ מַעַם פָּרָעוֹה אֶת-יְהִינָּה וְסָפָרָה בְּפִוִּי
אֶל-יְהָוָה יְהָוָה קְדָשָׁךְ וְקָדְשָׁךְ וְקָדְשָׁךְ לְאַזְנָךְ אֶרְצָה: וַיַּרְא פָּרָעוֹה
בְּיַחַד הַפְּתָרָה וְהַבָּרָד וְמִקְלָת נִסְפָּתָר לְאַזְנָךְ? בַּוּ וְיַכְלֵד? בַּוּ וְאַעֲבָרָה?

八九

וכל פטר חמור ונגנו צאת זו
הוא למדת פטר חמוץ ולעריך פטר חמוץ אם
לא יסודה איזגו. ושם אום לא תסודה ועריטה. וזה
סוד, שמייצר וועל יטול לחזור בתשובה ואומכ'
יחזור לתוית ניד טוב במו שהעבידיו בכתוב
אושה לו עוזר בוגדורן, אם וכח עזורה, אם לא
וכת כנגן. מושם שאלן גזרויה אהת של שה
ואהות של חמוץ שנאנסן פלייחס וככל פטר חמוץ
פיזוון בשאר, פירוזוון, אם וכח לחזור בתשובה,
אעיפ' שטנא חמור, דחוינו עם האיזר, חזרה
מן גלות בטלחה, איזר שאה פוטוין ישראלן. ושם
לא עוזר בתשובה, ועופרטון, שם עצמוני עם
שכח ערף, שטן צויריים לתהונתו מן סטר חיזין.
אשלותן איזרבן, כי איזרבן הצען ליל האלטן פטקרן.

ונתנה לך, שלא תהיה בעיניך כירוחת
אכות, אלא תהיה בעיניך סלאו והוים נתונה
לך.

K'NENOT

זה יהיה לך לאות על ידך, למה עלי זה
משמעותו שונאך כי ביד חוקם ותוציאך ה'.

卷之三

וְתִיְלָה לֹא לְאַת

אליךן ילווה און אוליך לפלון מונח וויל זונה געטט און גער
זונלה זונק אונז אונז קאנטערן: ווילך אונז הוקה סאואט למונזה
סאיטס געטטן.

10

(שתו) ולטוטה, פְּלִילִין⁸¹, ועל שם שמת ארבעה בתים קדומים⁸²: טוטח⁸³, טט בכתומי⁸⁴ שמי, טט באפריקן⁸⁵ שמי. ומונחים⁸⁶ תחכמרו עם: והטף אל דרום (זיהוקאל כאב), אל תלטיטו (מיכה ב. ז), לשון דברו, כמו: וילבוחן (עליל ספק ט). שהרואה אותו בראויין גיבור הפט ודברן גן.

109

ו. נראקו' דהו אל-ימאַן קלאָטָן לעבּ קְרֵבָה רְהָה. קְלִיְתָה
 אֲסֶרֶתְּפָתִי בְּנָכְרָן וְזָהָם לְסִין. טְרֵמָה זָנוֹן אַמְּלָמָד
 כ. וְלֹא שְׁלָח אַחֲרָיכֶם. אַסְרָךְ אֲלִירָצָה בְּהָאָפָר. תְּהָה גָּגִי בְּכָנְעָן
 ד. שְׂרָאוֹלָן. אַפְּרָא אַלְקָד שְׁלָמָה צְבָבָן בְּשָׂרְבָּר וְזָהָן לְשָׂלָמָה גָּדוֹלָה
 אֲשֶׁר וְלֹג אַנְגָּן בְּכָרְעָן.

10

(בכ) ואמרת אל פרעה, כתחשבם שלבו חוק ויתאנן לשולות אקומו לו כי, בגין בכור, לשון גוזלה. כמו: אף אוין בכור או תגוזו ותחלים טפ' כח), וזה פשיטו. ומדרשו²⁷: כאן חותם הקב"ה על מכירתה הרכז ע"ה.

200

אָלְיאָבֶד לְאַיִן אֲנֵי פִּרְיוֹת סְכִינָה עַם וְשָׁגֵן אַלְיָאוֹת; וְנַקְעָן
אֲגַדָּה וְאַמְּלָךְ בְּצַדְקָה בְּנֵי דָבָרָה צְבָחָה תְּהִירָה קְדָשָׁם (וְסִיחָה בְּכָל
וְאַלְמָם אֲקוֹד הַקְּפָרָה בְּכָל מְשֻׁחָרָה וְרִמְמָתָה פְּלָא-תְּמָמִים; כְּנַקְרְבָּם גִּילָּם
מִזְמָרָה לְאַטְמָרָה בְּן בְּנֵי שְׁאָלָה, בְּאֶמֶר: שְׁאָבָן אַלְמָלָתָה קְאָסָרָה

11

הוותה ציירת בא אל
הוועץ אעד זיין, וויה לכם אטער דבר יונקעלטן אויר-העכלה קאראט;
ס"ז גויה צ'יארכט אט-ליכט גאנטפ איה הצענער עזאת לאטס; וונקעלטן
יעוח-סחנא לא-לענזה אעל-סחנא אעל-סחנא ביר-זראט; בונקעלטן גאנטפ
ס"ז אט-העכלה זיין צ'יארכט האעל-העכלה וויל-העכלה דעט-העכלה, וויל-העכלה גאנטפ
ס"ז בונקעלטן אט-ליכט גאנטפ איה הצענער עזאת לאטס;

100

חיה בוגר ארכעה בנים דיבחה תורה בן חבן בן רשות בן מפלש בן שאית יודע לשאול. בן חכם כהן אמר יטה העלות והזקנות והבשיטים יי' אשר צוה יי' אלהו ואנו אף אתה אמר לו י' בתקוק יך הוציאנו זו סטיטים בכיה עברים י' בן רשות מוש אומר יטה העלות והזקנות לכם מדר' ושהיה בכוכן שיזבז זאת עשו כן תבל אף אתה אמר לו י' בעבור זה עשה ה' לך ליל עשות לאו' י' האיש לא עשה. אלו ויהי אורש השם בצדיקים לא לא היה ראי לסתנאל מפטש לעלם. מיטס מה אומר יטה זאת אם את למו' הלטת ודפק' י' שאין מפערין או' הפטה אפיקומן טלא' יהא עופר מחרורה זו ונכנס לחכונה אחותך. בן שאית יודע לשאול את פרח ליה הילה א' זמה סתניאת אפקת' בו אם אין דעת בינו בגז' מלבד:

זהות כי יבאן, כל מוצאה שהוא תליה
בארץ איננה נחוגת אלא בארץ כר מאי
מלות ומאי שאנית חליות אוילמא תליה דכתיב
ביה ביאה נשלהא הכתב בעאות הארץ כנור
בי תבואו כי יביאך], ושאנית מלות ולא כתיב
ביה ביאו, והרי תפלין וסוטר חמורי דכתיב בזע
ביה נכתיב בזע וזה כי יביאך בפי קושלין
ונוהגין בין הארץ בין בחוץ לארכז [תפלין
אשרון בכתת דרכיו מרבען אמרוראי דבעל
דמנח תפלין]. אמר רב יודודה הכי קאמר כל
מוציא שואה חותת גנוק זונינו אינה תליה בארץ
איינה מוסלת לא על החקען ולא על גידולין אלא
על גוטו של אדם בגין שבת תפלין עז פטר
חמור מילת עדירות וכפיזא בחוץ], נועגת בין
בארץ בין בחוץ לארכז, חותת קרע איננה נועגת
אל ארץ כי, וחשתה דארמות חותת הנוק
נועגת בין באין בין בחוץ לארכז כי, ביאת
דכתיב ריחטנא זהות כי יביאך] בגין תפלין וטטר
חמור למת לי, והא מיבעי לית למיחטא דבר
ר' ישמעאל [ודתנו רב' ישמעאל] עשה מוצאה זו
שבשבילה החנס לארץ. זא - ק' זוזן ס